

Boyutlu Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Boyutlu Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18186>

Özet

Boyutlu Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçeği (DY-BOCS), **Obsesif-Kompulsif Bozukluğu** (OKB) şiddetini ve belirti alanları boyutlu bir yaklaşımla değerlendirmek üzere tasarlanmıştır, klinik olarak önemli bir ölçektir. Bu ölçek, geleneksel Y-BOCS'un aksine, OKB semptomlarının heterojen doğasını yakalamayı amaçlar. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Güler ve arkadaşları tarafından 2016 yılında çocuk ve ergen örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk popülasyonunda da yüksek düzeyde **psikometrik özelliklere** sahip olduğunu, özellikle yüksek iç tutarlılık ve tatmin edici geçerlilik gösterdiğini ortaya koymuştur.

DY-BOCS, OKB'nin genel şiddetini değerlendirmenin yanı sıra, belirti alt boyutlarının bakımının önem derecesini ölçerek klinik uygulamada ve araştırmalarda daha detaylı bilgi sağlamaktadır. Ölçeğin güvenirlik analizleri, alt boyutlar için 0.93 ile 0.96 arasında değişen yüksek Cronbach Alfa katsayıları ile desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

DY-BOCS, Boyutlu Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçeği, **Obsesif-Kompulsif Bozukluk**, OKB, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Güvenirlik

Yazarlar

Ayşe Selcen Güler, M. C. do Rosário, A. B. Ayaz, S. Gökçe, Y. Yulaf, S. Bağül, Y. Yazgan

Amaç

Boyutlu Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçeği'nin temel amacı, **Obsesif-Kompulsif Bozukluğu** (OKB) şiddetini geleneksel küresel bir skor yerine, spesifik semptom boyutları üzerinden ayrıntılı olarak ölçmektir. Bu yaklaşım, OKB'nin heterojen doğasını daha iyi anlamayı ve tedavi yöntemlerini boyut bazında takip etmeyi mümkün kılar. Ölçeğin uyarlama çalışması, bu boyutlu yapının Türk çocuk ve ergen popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir şekilde uygulanabilirliğini göstermeyi hedeflemiştir.

DY-BOCS, klinisyenlere ve araştırmacılara, hastanın yaşadığı obsesyon ve kompulsyonların hangi ana temalar (boyutlar) etrafında yoğunlaştığına dair kapsamlı bir değerlendirme sunar. Bu boyutlu skorlama, kişiselleştirilmiş tedavi planlarının oluşturulmasında kritik rol oynamaktadır.

Yapı

DY-BOCS, adından da anlaşılacağı üzere, OKB semptomlarının boyutlu bir çerçevede değerlendirilen bir yapıyı ölçmektedir. Geleneksel Y-BOCS (Yale-Brown Obsesif-Kompulsif

Ölçeği), belirtilerin genel şiddetine odaklanırken; DY-BOCS, OKB'nin farklı semptom kategorilerini (örneğin, kirlilik/bulaşma, simetri/düzen, saldırganlık, dini obsesyonlar vb.) ayrı ayrı ele alır.

Ölçeğin temel yapısal varsayımı, OKB'nin tek bir bozukluk olmaktan ziyade, farklı nörobiyolojik ve bilişsel mekanizmalara sahip olabilen birden fazla alt boyuttan oluştuğudur. Bu **boyutlu yapı**, ölçek maddelerinin alt boyutlarla yüksek korelasyon göstermesi ve alt boyutların birbirlerinden nispeten bağımsız olması gerektiği beklentisi üzerine kuruludur.

Geçerlik

DY-BOCS'un Türkçe uyarlaması, ölçeğin geçerliliğini destekleyen önemli bulgular sunmuştur. Ölçeğin genel şiddet skoru ile ölçülen global şiddet arasında pozitif korelasyonlar tespit edilmiştir. Spesifik olarak, alt boyutların global şiddetle olan **Pearson korelasyonu** katsayıları 0.18 ile 0.93 arasında yüksek bir aralıkta dağılmıştır. Bu durum, ölçeğin OKB şiddetini tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir (yakınsak geçerlilik).

Önemli bir bulgu da, DY-BOCS'un, çocuk ve ergenler için tasarlanmamış standart **Çocuk Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçeği** (CY-BOCS) ile yüksek düzeyde korelasyon göstermesidir. Bu yüksek korelasyon, DY-BOCS'un zaten kabul görmüş bir altın standart ölçekle benzer yapıyı ölçtüğünü ve dolayısıyla güçlü bir yakınsak geçerliliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca, birkaç istisna dışında, her bir alt boyuta ait önem derecesinin diğerlerinden bağımsız olması, ölçeğin boyutlu yapılarının geçerliliğini desteklemektedir. Ölçeğin şaksak geçerliliği de tatmin edici düzeyde bulunmuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, Türk çocuk ve ergen örnekleminde son derece güçlü sonuçlar vermiştir. Ölçeğin zamana karşı tutarlılığını ve uygulayıcılar arasında güvenilirliğini gösteren Sınf içi Korelasyon Katsayıları (ICC) her bir alt ölçek için 0.88 olarak saptanmıştır; bu, mükemmel bir gözlemciler arası uyumu işaret eder.

Çıkarılabilirlik açısından, alt ölçeklerin **Cronbach Alfa** güvenilirlik katsayıları oldukça yüksektir ve 0.93 ile 0.96 arasında değişmektedir (0.96, 0.94, 0.93, 0.95, 0.95 ve 0.94). Bu yüksek alfa değerleri, ölçekteki maddelerin aynı temel yapıyı (ilgili alt boyutu) ölçmede çok bağımlı olduklarını ve ölçeğin iç tutarlılığını mükemmel olduğunu göstermektedir. Ayrıca, alt ölçekler birbirleri ile yüksek ve anlamlı düzeyde ilişki göstermektedir, bu da boyutların OKB'nin genel yapısının içinde bütünelik çalıtılmadığını belirtir.

Faktör Analizi

DY-BOCS'un kendisi boyutlu bir ölçek olduğundan, uyarılma çalışması doğal olarak ölçeğin

faktör yapısını araştırmıştır. Elde edilen yüksek iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayıları) ve alt boyutların nispi bağımsızlığı, ölçeğin orijinal olarak hedeflenen boyutlu faktör yapısını başarıyla yansıttığını düşündürmektedir.

Ölçeğin boyutlu yapısı, OKB semptomlarının kümelettiği alt boyutların varlığını destekler. Uyarlama çalışmasında alt boyutlar için ayrı ayrı hesaplanan yüksek Cronbach Alfa değerleri (0.93-0.96 aralığı), her bir boyutun kendi içinde homojen olduğunu ve ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır. Bu sonuçlar, DY-BOCS'un Türk örnekleminde de dimensional psikopatoloji modeline uygun bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Klinik Görülmeye Dayalı Ölçek (Orijinal Y-BOCS formatına benzer, boyut odaklı)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Yaş Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Popülasyon Detayları: Obsesif-Kompulsif Bozukluk tanısı almış Türk çocuk ve ergen örnelemi.

Test Metodolojisi: Uygulayıcı tarafından puanlanan, semptomların şiddetini ve alt boyutlara göre dağılımını ölçen standardize edilmiş bir klinik değerlendirme araçtır. Derecelendirme sistemi, semptomların sıklığı, süresi, verdiği rahatsızlık ve müdahale derecesi gibi faktörleri kapsar.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçek, Korelasyon Analizi, Cronbach Alfa, Obsesyon, Kompulsiyon, DY-BOCS, CY-BOCS, Psikopatoloji, Çocuk Psikiyatrisi

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Aytegin Selcen Güler

Yazar ORCID Tanımlaması: Veri Kaynağında Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: selcenguler@yahoo.com

Yazma Adresi: Detaylı yazma adresi veri kaynağında belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

DY-BOCS'un Türkçe uyarlama çalışması 2016 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin klinik veya araştırma amaçlı kullanıma izin ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Ayşegül Selcen Güler ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal makaleye ait tam metin bağlantısı [sciencedirect.com](http://www.sciencedirect.com) üzerinden erişilebilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine ait indirme bağlantısı aşağıda belirtilmiştir:
[dimensional-yale-brown-obsessive-compulsive-scale-toad.pdf](http://www.arabpsychology.com/dimensional-yale-brown-obsessive-compulsive-scale-toad.pdf)

Kaynaklar

Güler, A. S., do Rosário, M. C., Ayaz, A. B., Gökçe, S., Yulaf, Y., Bağül, S., ... & Yazgan, Y. (2016). Psychometric properties of the DY-BOCS in a Turkish sample of children and adolescents. *Comprehensive psychiatry*, 65, 15-23. <http://dx.doi.org/10.1016/j.comppsy.2015.09.007>

Boyutlu Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ağırdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek, klinik görüşme temelli olup, obsesyon ve kompulsyonların şiddetini ve boyutlarını değerlendirilen alt ölçeklerden oluşmaktadır.